

Duval gegn Frakklandi

Dómur frá 26. maí 2011

Mál nr. 19868/08

3. gr. bann við pyndingum

Fangar. Þvingunarráðstafanir. Meðferð við læknisskoðun.

1. Málsatvik

Kærandi, Michel Duval, er franskur ríkisborgari fæddur árið 1950. Hann var dæmdur fyrir kynferðisbrot gegn barni til 15 ára fangelsisvistar 6. desember 2002. Meðan á afplánun stóð þurfti hann nokkrum að leita til læknis á sjúkrahús utan fangelsis. Við flutning kærandi til læknisins var hann var látinn bara fótjárn. Þá sagðist kærandi einnig hafa verið handjárnaður fyrir aftan bak í nokkur skipti. Einnig hefðu fangaverðir eða lögreglumenn verið viðstaddir læknisskoðunina. Kærandi fannst hann hafa verið niðurlægður, einkum í læknisskoðun 28. september 2005 þegar hann þurfti að gangast undir endaðarmsskoðun og fangaverðir hefðu neitað að yfirgefa herbergið á meðan þrátt fyrir ósk kærandi.

Kærandi bar fram kröfu þann 2. júní 2005 við stjórnsludómstóla um að reglur frá 18. nóvember 2004 um skipulag á fylgd fangavarða til læknisskoðanir yrði felldar úr gildi. Reglurnar mæltu fyrir um þriggja þrepa eftirlit og fangelsisstjóri skyldi meta hverju sinni hvaða háttur skyldi hafður á flutningi. Kærandi hélt því fram að það væri andstætt 3. gr. Mannréttindasáttmálans að láta heimild til aukinna þvingunarúrræða ná til læknisskoðana en ekki eingöngu til flutninga og leyfilegra ferða til og frá fangelsinu vegna læknisskoðunar.

Stjórnsludómstóll vísaði kæru frá með ákvörðun þann 15. október 2007. Hann komst að þeirri niðurstöðu að umrædd ákvæði ættu einungis við þegar alvarleg hætta væri á flótta eða broti á allsherjarreglu. Þau heimiluðu hins vegar ekki meðferð sem krefðist þvingunar umfram það sem væri nauðsynlegt til þess að fram færi læknisskoðun við nægjanlega öruggar aðstæður.

2. Málsmeðferð hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærandi kærði brot á 3. gr. sáttmálans á þeim grundvelli að honum hefði verið haldið í handjárnnum og fjötrum meðan á læknisskoðuninni stóð, ekki hefði verið gætt meðalhófs þegar hann var handjárnaður fyrir aftan bak og haldið í fjötrum meðan viðkvæm læknisskoðun fór fram fyrir framan fangaverði. Þessar aðgerðir hefðu brotið gegn rétti hans til trúnaðar við læknismeðferð sem hann ætti rétt á samkvæmt 8. gr. sáttmálans.

Niðurstaðan

Um 3. gr.: Dómstóllinn gat því ekki metið nauðsyn þessara ráðstafana í hverju tilviki þar sem skýrslum um flutning kærandi hafði verið eitt. Upplýsingar um mál kærandi kom fram í skýrslu frá félagsmálaráðuneytinu frá 20. september 2005. Skýrslan rakti staðreyndir sem tengdust læknisheimsóknnum kærandi og staðfestar voru af heilbrigðis- og fangelsismála starfsfólki.

Í skýrslunni kom fram að flutningur kærandi á sjúkrahús hefði farið eftir þeim reglum sem þá giltu um skipulag fylgdar fangavarða með föngum út fyrir fangelsi. Fram kom í skýrslunni að öryggisráðstafanir hefðu verið látnar ganga framar rétti sjúklings til friðhelgis einkalífs og þagnarskyldu. Samkvæmt skýrslunni hafði kærandi aðeins hitt geðlækni einu sinni og virtist ekki stafa hætta af honum fyrir hann sjálfan eða aðra. Auk þess fékk hann reynslulausn frá afplánun. Það var því niðurstaða dómstólsins að ráðstafanirnar sem kærandi sætti hefðu verið í ósamræmi við öryggiskröfurnar. Dómstóllinn tók fram að þessar ráðstafanir hefðu vakið hjá kærandi tilfinningar um valdbeitingu, vanmátt og angist, sem fóru yfir mörk þess sem vænta mátti af læknisskoðun fanga.

Dómstóllinn vísaði til þeirrar meginreglu, sem staðfest hefði verið í dómaframkvæmd laga- og réttarfarsráðsins, að öryggisráðstafanir þurfi að aðlagast í samræmi við ástand hvers fanga og taka yrði tillit til ákveðinna þátta, eins og hætta á flótta, heilsu viðkomandi fanga og upplýsinga í skráum um

fangavistina sjálfa. Dómstóllinn tók einnig fram að Evrópunefndin um varnir gegn pyndingum hefði mælt með að lækni meðferð færi fram án viðveru fangavarda.

Dómstóllinn taldi að yfirvöldum hefði ekki tekist að sýna fram á að þvingunarráðstafanir sem kærandi sætti á leið til og frá spítalanum og meðan á lækni skoðunum stóð, hefðu verið nauðsynlegar með tilliti til öryggiskrafna. Dómstóllinn komst einróma að þeirri niðurstöðu að þær öryggisráðstafanir, sem kærandi sætti meðan á lækni skoðunum stóð ásamt viðveru fangavarda hefði falið í sér vanvirðandi meðferð sem brotið hefði gegn 3. gr. sáttmálans.

41. gr. Á grundvelli 41. gr. dæmdi dómstóllinn Frakkland til að greiða kæranda 6.000 evrur í miskabætur og 5.980 evrur í málskostnað.